

TRŽIŠTE KAPITALA KAO INSTITUCIONALAN PROSTOR NA FINANSIJSKOM TRŽIŠTU

Nikola Nikolić*, Laković Duško¹, Vukasović Milan²

* Visoka Zdravstvena Škola, Doboj,, Bosna i Hercegovina,

¹ Nezavisni Univerzitet Banja Luka, Bosna i Hercegovina

² Republička Privredna Komora, Srbija

APSTRAKT

Potrebe za dugoročnim sredstvima ekonomskih subjekata mogu se zadovoljavati generisanjem sopstvene akumulacije ili korišćenjem sredstava drugih učesnika u reprodukciji. U prvom slučaju riječ je o samofinansiranju - ulaganju zadržane dobiti. U drugom slučaju ekonomski subjekti pribavljaju kapital emitovanjem dužničkih ili vlasničkih finansijskih instrumenata investitorima, vlasnicima viškova kapitala, neposredno ili posredstvom finansijskih institucija. Transfenu funkciju, vezanu za korišćenje dugoročnih sredstava, obezbjeđuje segment finansijskog tržišta - tržište kapitala. Ovo tržište svoje ime duguje shvatanju da su sredstva koja se vraćaju ulagaču u dužem vremenskom periodu – kapital, jer se koriste uglavnom za realno investiranje, koje obezbjeđuje povećanje dohotka, odnosno povećanje društvenog bogatstva na duži rok. Cilj istraživanja u ovom radu odnosi se na tržište kapitala, kao jednog od elemenata finansijskog sistema, određenog finansijskim instrumentima, kao materijalom finansijskih transakcija i finansijskim institucijama, kao glavnim učesnicima tj. transaktorima na finansijskom tržištu.

Da bi na njujorškoj berzi mogli kotirati finansijski instrumenti, emitent mora imati:

- Prihod prije oporezivanja u prethodnoj godini od najmanje 2,3 miliona dolara ili za prethodne tri godine ukupno 6,5 miliona,
- Neto fiksnu aktivu od najmanje 18 miliona,
- Najmanje 1,1 milion emitovanih akcija u posjedu investitora, dok njihova ukupna tržišna vrijednost (kapitalizacija, odnosno broj akcija koja se trguje pomnožen vrijednošću svake akcije), mora biti najmanje 18 mil. dolara,
- Najmanje 2 hiljade dioničara, od kojih svaki mora imati najmanje po 100 dionica ili najmanje 2200 akcionara sa prosječnim obimom mjesečne trgovine od 100 000 dionica (NYSE, 1989, pravila 4224-24). Osim njujorške značajne su i londonska, tokijska, frankfurtska i milanska berza.

Zaključak

Finansijska tržišta predstavljaju najznačajniji faktor ukupnog ekonomskog i privrednog sistema u zemljama sa razvijenom tržišnom privredom. Ona omogućava normalno odvijanje privrednih odnosa. Finansijska tržišta predstavljaju i najosjetljiviji dio ukupnog ekonomskog i finansijskog sistema svake zemlje. Ona omogućavaju normalno i nesmetano funkcionisanje nacionalne ekonomije. Na njima se odražavaju sva zbivanja u realnim tokovima društvene reprodukcije. Ova tržišta predstavljaju jedan od osnovnih postulata tržišne privrede i dio su ekonomskog Sistema.